

V. Akademiske Grader.

a. Promotioner i 1942—43.

I året 1942—43 har 46 ordinære promotioner fundet sted, idet der er tildelt 1 den teologiske, 30 den medicinske og 15 den filosofiske doktorgrad.

Cand. med. *Mogens Ingerslev* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1937) forsvarede d. 25. juni 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Lipoidtransport belyst ved studier over lipæmi i graviditet og lactationsperiode«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. E. Lundsgaard og dr. phil. Rich. Ege, af tilhørerne dr. med. Gunnar Teilum. Graden meddelt d. 14. september 1942.

Cand. med. *Valdemar Madsen* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1929) forsvarede d. 30. juni 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Kliniske studier over hysterosalpingografi særlig med henblik på salpingitis-diagnosen. Salpingografiens betydning for sterilitetsdiagnostiken«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. Erik Rydberg og dr. med. P. Flemming Møller, af tilhørerne professor, dr. med. Aage Nielsen. Graden meddelt d. 14. september 1942.

Cand. med. *H. Skydsgaard* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1933) forsvarede d. 3. september 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Den konstitutionelle dyslexi. »Ordblindhed«. En klinisk studie«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. Mogens Fog og dr. med. Henning Rønne, af tilhørerne professorerne, dr. phil. Edgar Rubin, dr. phil. Louis Hjelm-slev, forstanderinde frk. Edith Norrie og aktuar A. Hald. Graden meddelt d. 14. september 1942.

Cand. med. *Niels L. Hansen* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1925) forsvarede d. 17. september 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Ankelbrud. 1. Genetisk diagnose og reposition. Experimental-kirurgiske og radiografiske undersøgelser. Repositionsforsøg i kliniken«. På embeds vegne oppone-

rede professorerne, dr. med. Harald Okkels og dr. med. E. Dahl-Iversen, af tilhørerne professor, dr. med. Svend Hansen og læge Ejvind Thomasen. Graden meddelt d. 12. oktober 1942.

Cand. med. *Edvard Gotfredsen* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1927) forsvarede d. 24. september 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Oldtidens lære om hjerte, kar og puls. En medicinsk-historisk studie«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Hartvig Frisch og dr. med. Erik Warburg, af tilhørerne lektor K. Barr og dr. med. Vilh. Møller-Christensen. Graden meddelt d. 12. oktober 1942.

Cand. med. *Stig Thomsen* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1932) forsvarede d. 6. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Studier over mononucleosis infectiosa på basis af 549 tilfælde«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. E. Meulengracht og dr. med. H. C. A. Lassen, af tilhørerne overlæge, dr. med. Aage Nyfeldt. Graden meddelt d. 12. oktober 1942.

Cand. med. *Arne Gammelgaard* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1938) forsvarede d. 8. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Om sjældne, svage A-receptorer (A_3 , A_4 , A_5 og A_x) hos mennesket«. På embeds vegne opponerede amannensis, dr. med. P. H. Andresen og professor, dr. med. Knud Sand, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 12. oktober 1942.

Cand. mag. *Steen Bocher* (skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi vinteren 1934) forsvarede d. 20. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Vandkraftens udnyttelse i det sydlige Nørrejylland før og nu. En erhvervsgeografisk undersøgelse«. På embeds vegne opponerede professorerne dr. phil. Gudmund Hatt og dr. phil. Niels Nielsen, af tilhørerne dr. phil. Aksel E. Christensen. Graden meddelt d. 28. oktober 1942.

Mag. art. *Kristian Hald* (magisterkonferens i nordisk filologi januar 1930) forsvarede d. 13. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »De danske stednavne på -um«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Viggo Brøndal og dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, af tilhørerne cand. mag. Gunnar Knudsen, ingeniør Vilhelm Marstrand og sognepræst V. C. Frederiksen. Graden meddelt d. 2. november 1942.

Mag. art. *Vagn Børge* (magisterkonferens i almindelig og sammenlignende litteraturhistorie september 1930) forsvarede d. 27. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Strindbergs mystiske teater. Æstetisk-dramaturgiske analyser med særlig hensyntagen til Drömspelet«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Paul V. Rubow og Ejnar Thomsen, af tilhørerne forfatteren Svend Borberg, professor, dr. phil. Erik Abrahamsen og

afdelingslæge, dr. med. Mogens Ellermann. Graden meddelt d. 2. november 1942.

Cand. mag. *C. B. Madsen* (skoleembedseksamen i fysik sommeren 1932) forsvarede d. 3. november 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »En spektrograf for langsomme β -stråler med målinger i radium E's β -spektrum«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. H. M. Hansen og dr. phil. J. C. Jacobsen, af tilhørerne professor, dr. phil. Sven Werner. Graden meddelt d. 11. november 1942.

Cand. med. *Dan Prytz* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1930) forsvarede d. 15. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Klinisk blodtryksmåling. En experimentel undersøgelse af de almindeligst anvendte metoder, specielt den oscillometriske metode, til måling af det arterielle blodtryk«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. H. M. Hansen og dr. med. E. Lundsgaard, af tilhørerne læge Børge Chr. Christensen. Graden meddelt d. 16. november 1942.

Cand. med. *Poul Fogh-Andersen* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1938) forsvarede d. 29. oktober 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Inheritance of harelip and cleft palate. Contributions to the elucidation of the etiology of the congenital clefts of the face«. På embeds vegne opponerede lektor, dr. med. Erik Husfeldt og direktør, dr. med. Tage Kemp, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 16. november 1942.

Cand. med. *Mogens Jersild* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1932) forsvarede d. 10. november 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Diagnostiske og terapeutiske problemer ved Febris undulans«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. K. A. Jensen og dr. med. H. C. A. Lassen, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 23. november 1942.

Cand. med. *Kaj Kjerulf-Jensen* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1938) forsvarede d. 17. november 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Fosforyleringsprocessers betydning for resorption og assimilation«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. K. Linderstrøm-Lang og dr. med. E. Lundsgaard, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 23. november 1942.

Cand. med. *A. Harrestrup Andersen* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1936) forsvarede d. 24. november 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Eksperimentelle undersøgelser over kulletets farmakologi«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. Knud O. Møller og dr. phil. Rich. Ege, af tilhørerne overlæge, dr. med. Carl Clemmesen. Graden meddelt d. 14. december 1942.

Cand. med. *Kristian Transbøl* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1931) forsvarede d. 3. december 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »De allergiske blodsygdomme belyst ved omtale af nogle medikamentelle blodsygdomme og ved allergiforsøg hos kaniner«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. Cai Holten og dr. med. H. C. A. Lassen, af tilhørerne overlæge H. Videbech. Graden meddelt d. 14. december 1942.

Mag. scient. *Eigil Nielsen* (magisterkonferens i zoopalæontologi marts 1935) forsvarede d. 8. december 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Studies on Triassic fishes from East Greenland. 1. Glaucolepis and Boreosomus«. På embeds vegne opponerede professorerne, fil. dr. Erik Steensiö og dr. phil. R. Spärck, af tilhørerne lektor, dr. phil. Christian Poulsen. Graden meddelt d. 16. december 1942.

Dr. ing. *Jørgen Koch* (Dispensation d. 15. juli 1942, j. nr. 47 b/42) forsvarede d. 17. december 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Massespektrografisk Isotopadskillelse med særligt henblik på fremstillingen af isotoper til eksperimentelle undersøgelser«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Niels Bohr og dr. phil. J. C. Jacobsen, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 28. december 1942.

Mag. scient. *Ellen Thomsen* (magisterkonferens i zoologi marts 1933) forsvarede d. 21. december 1942 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »An experimental and anatomical study of the Corpus allatum in the Blow-fly, Calliphora erythrocephala Meig«. På embeds vegne opponerede professorerne, fil. dr. Bertil Hauström og dr. phil. Aug. Krogh, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 29. december 1942.

Cand. theol. *K. E. Løgstrup* (teologisk embedseksamen sommeren 1930) forsvarede d. 14. januar 1943 sin for erhvervelsen af den teologiske doktorgrad skrevne afhandling: »Den erkendelsesteoretiske konflikt mellem den transcendental-filosofiske idealisme og teologien«. På embeds vegne opponerede professor, teol. dr. Anders Nygren og professor N. H. Søb, af tilhørerne professor, dr. theol. K. E. Skydsgaard og pastor Hubert Messerschmidt. Graden meddelt d. 15. januar 1943.

Cand. med. *August Levin Nielsen* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1934) forsvarede d. 10. december 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Perosis. En knoglesygdom hos høns«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. Fritz Schönheyder og dr. phil. Rich. Ege, af tilhørerne læge Gerda Seidelin Wegener. Graden meddelt d. 25. januar 1943.

Cand. med. *Richard Malmros* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1931) forsvarede d. 22. december 1942 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Den lumbale discus-

prolaps og ligamentære rodkompression. En undersøgelse af ætiologi, klinik og behandling på grundlag af 115 tilfælde«. På embeds vegne opponerede overlæge, dr. med. E. Busch og professor, dr. med. Erik Warburg, af tilhørerne overlæge, dr. med. Johs. Helweg og dr. med. Ove Bøje. Graden meddelt d. 25. januar 1943.

Cand. med. *Flemming Nørgaard* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1932) forsvarede d. 5. januar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Histological changes in the central nervous system in experimental endogenous gastroprival pellagra in swine and dog«. På embeds vegne opponerede professorerne Lårus Ejnaronson og dr. med. J. Engelbreth-Holm, af tilhørerne dr. med. Erik Bandier. Graden meddelt d. 25. januar 1943.

Cand. med. *Mogens Volkert* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1939) forsvarede d. 7. januar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Studies on the antithrombin content of the blood and its relation to heparin«. På embeds vegne opponerede dr. med. Albert Fischer og professor, dr. phil. Rich. Ege, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 25. januar 1943.

Cand. med. *C. E. Tarnowski* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1930) forsvarede d. 12. januar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Difteribacillens gruppe- og typeinddeling«. På embeds vegne opponerede direktør, dr. med. J. Ørskov og professor, dr. med. K. A. Jensen, af tilhørerne amtslæge, dr. med. Jakob Jakobsen. Graden meddelt d. 25. januar 1943.

Cand. med. *Kaj Kalbak* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1937) forsvarede d. 21. januar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Experimentelle og kliniske undersøgelser over O-streptolysin og forekomsten af O-antistreptolysin i serum med særlig henblik på forholdet ved polyarthrititis rheumatica acuta«. På embeds vegne opponerede direktør, dr. med. J. Ørskov og professor, dr. med. Eggert Møller, af tilhørerne overlæge, dr. med. Svend Clemmesen og dr. med. Johs. Ipsen. Graden meddelt d. 25. januar 1943.

Mag. scient. *Svend Lauritzen* (magisterkonferens i fysik og matematik juni 1931) forsvarede d. 19. januar 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »En indledning til en gruppeteoretisk behandling af de ikke orienterbare flader«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Jakob Nielsen og dr. phil. Børge Jessen, af tilhørerne professor, dr. phil. Johs. Hjelmlev. Graden meddelt d. 27. januar 1943.

Mag. scient. *Keld Milthers* (magisterkonferens i geologi april 1932) forsvarede d. 26. januar 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Ledeblokke og landskabsformer i Danmark«. På embeds vegne opponerede professor O. B. Bøggild og docent

Alfred Rosenkrantz, af tilhørerne dr. phil. S. A. Andersen, dr. phil. Kaj Hansen og statsgeolog, dr. phil. V. Nordmann. Graden meddelt d. 3. februar 1943.

Cand. med. *Børge Chr. Christensen* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1937) forsvarede d. 28. januar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Oscillografiske undersøgelser under muskelarbejde med særligt henblik på forholdene hos patienter med effort syndromet. Om variationerne i de arterielle tryk, pulsfrekvensen og de store arteriers kontraktionstilstand under muskelarbejde«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. E. Lundsgaard og dr. med. Carl Sonne, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 22. februar 1943.

Cand. med. *Hroar Haldbø* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1933) forsvarede d. 4. februar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Posttraumatisk extremitetsdystrofi (reflexdystrofi). Sygdommens klinik i forbindelse med vegetative funktionsundersøgelser«. På embeds vegne opponerede overlæge, dr. med. E. Busch og professor, dr. med. E. Dahl-Iversen, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 22. februar 1943.

Cand. med. *Gerhard Rønne* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1939) forsvarede d. 11. februar 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Panoftalmibehandling med intrabulbær kloraminindsprøjtning«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. Ejler Holm og dr. med. K. A. Jensen, af tilhørerne professor, dr. med. Henning Rønne. Graden meddelt d. 22. februar 1943.

Cand. mag. *Axel Steensberg* (skoleembedseksamen i historie og geografi sommeren 1937) forsvarede d. 4. marts 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Ancient harvesting implements. A study in archaeology and human geography«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Gudmund Hatt og dr. phil. Johs. Brønsted, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 8. marts 1943.

Cand. med. *Mogens Trier* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1934) forsvarede d. 18. marts 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Kliniske undersøgelser over det menneskelige legemes elektriske ledningsevne ved sygdomme i skjoldbruskkirtlen«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. H. M. Hansen og dr. med. Erik Warburg, af tilhørerne dr. med. Thomas Rosendal. Graden meddelt d. 29. marts 1943.

Cand. med. *Søren Stamer* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1936) forsvarede d. 29. april 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Effect of a carcinogenic hydrocarbon on manifest malignant tumors in mice. Eradication of transplanted leukemia in mice and attempts at inhibition of other mani-

fest malignant tumors in mice by treatment with 9 : 10-dimethyl-1 : 2-benzanthracene«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. med. J. Engelbreth-Holm og dr. med. E. Dahl-Iversen, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 17. maj 1943.

Cand. med. *Mogens Andreassen* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1937) forsvarede d. 6. maj 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Hæmofili i Danmark. En klinisk, hæmatologisk og arvebiologisk undersøgelse af 63 hæmofili-slægter«. På embeds vegne opponerede reservelæge, dr. med. Preben Plum og direktør, dr. med. Tage Kemp, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 17. maj 1943.

Cand. med. *Erna Mørch* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1935) forsvarede d. 13. maj 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Serological studies on the pneumococci«. På embeds vegne opponerede direktør, dr. med. J. Ørskov og professor, dr. med. K. A. Jensen, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 17. maj 1943.

Cand. mag. *Jean Anker* (skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi vinteren 1917) forsvarede d. 8. juni 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Otto Friderich Müller. Et bidrag til den biologiske forsknings historie i det attende arhundrede. Bd. 1. Barndom, studenter- og hovmestertid (1730—67)«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Albert Olsen og dr. phil. R. Spärck, af tilhørerne mag. art. Albert Fabritius. Graden meddelt d. 16. juni 1943.

Cand. med. *Knud Thorkild Kjølhede* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1935) forsvarede d. 20. maj 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Om kemisk bestemmelse af tocopherol suppleret med enkelte biologiske E-vitaminbestemmelser«. På embeds vegne opponerede dr. med. Erik Jacobsen og professor, dr. phil. Rich. Ege, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 21. juni 1943.

Cand. med. *Ib Andersen* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1935) forsvarede d. 1. juni 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Undersøgelser over virkningen af thyreotrope hypofyseforlappreparater med særligt henblik på styrkebestemmelse og standardisering«. På embeds vegne opponerede direktør, dr. med. Tage Kemp og professor, dr. med. Harald Okkels, af tilhørerne afdelingsforstander, dr. med. Johs. Ipsen og lektor, dr. phil. G. Rasch. Graden meddelt d. 21. juni 1943.

Cand. med. *Knud Lundbæk* (lægevidenskabelig embedseksamen vinteren 1938) forsvarede d. 9. juni 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Undersøgelser af insulinets virkning specielt på blodsukkeret og det respiratoriske stofskifte ved

kulhydratrig og kulhydratfattig kost«. På embeds vegne opponerede overlæge, dr. med. H. C. Hagedorn og professor, dr. med. E. Lundsgaard, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 21. juni 1943.

Cand. med. *Erik J. Holst* (lægevidenskabelig embedseksamen sommeren 1934) forsvarede d. 17. juni 1943 sin for erhvervelsen af den medicinske doktorgrad skrevne afhandling: »Glycerin-undersøgelser til belysning af teorien om resorptionsfosforlyeringen«. På embeds vegne opponerede professorerne dr. med. Knud O. Møller og dr. med. E. Lundsgaard, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 21. juni 1943.

Cand. polyt. *Andreas Klit* (eksamen for fabrikingeniører vinteren 1926) forsvarede d. 16. juni 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Studier over fraktioneret destillation med særligt henblik på diskontinuerlig fraktionering«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. J. A. Christiansen og dr. phil. A. Langseth, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 24. juni 1943.

Mag. scient. *Niels Arley* (magisterkonferens i matematik og teoretisk fysik januar 1935) forsvarede d. 18. juni 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »On the theory of stochastic processes and their application to the theory of cosmic radiation«. På embeds vegne opponerede professorerne, fil. dr. C. Harald Cramér og dr. phil. C. Møller, af tilhørerne professor, dr. phil. Niels Bohr og lektor, dr. phil. G. Rasch. Graden meddelt d. 26. juni 1943.

Cand. mag. *N. Lukman* (skoleembedseksamen i dansk og fransk vinteren 1933) forsvarede d. 10. juni 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Skjoldunge und Skilfinge. Hunnen- und Herulerkönige in ostnordischer Überlieferung«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. Jón Helgason og dr. phil. L. L. Hammerich, af tilhørerne dr. phil. Gudmund Schütte, professor, dr. phil. Erik Arup, dr. phil., frk. Inger Boberg, dr. phil. Walter A. Berendsohn, dr. phil. Kaare Grønbech og ingeniør Vilh. Marstrand. Graden meddelt d. 28. juni 1943.

Cand. mag. *Børge Bak* (skoleembedseksamen i kemi vinteren 1936) forsvarede d. 22. juni 1943 sin for erhvervelsen af den filosofiske doktorgrad skrevne afhandling: »Det indremolekylære potential. Et studium over valenskræfternes natur på basis af molekylspektrene«. På embeds vegne opponerede professorerne, dr. phil. A. Langseth og dr. phil. C. Møller, af tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 30. juni 1943.

b. Afskaffelse af gebyret for antagelse af doktorafhandlinger.

(j. nr. 123/40).

Under 23. januar 1940 tilskrev det lægevidenskabelige fakultet universitetets rektor således:

I kgl. anordning om erhvervelsen af doktorgraden ved Københavns universitet af 13. oktober 1927 § 12 er fastsat, at der af forfatteren til

en afhandling, som antages til forsvar for doktorgraden, skal erlægges en kendelse af 160 kr. Fakultetet skal herved indstille, at der søges udvirket en kgl. anordning, hvorefter denne bestemmelse *udgår* af anordningen og skal til nærmere motivering herfor udtale følgende.

Den ovennævnte bestemmelse om erlæggelse af en kendelse på 160 kr. er optaget i den pågældende anordning uforandret fra de tidligere gældende bestemmelser, og det er i anordningen tilføjet, at kendelsen fordeles efter de hidtil gældende regler. Ifølge kgl. resolution af 11. januar 1839, i hvilken der i stedet for de hidtil fulgte, tildels på gammel vedtægt grundede regler for universitetets sportelvæsen blev fastsat nye bestemmelser for de gebyrer, som i fremtiden ville være at erlægge ved immatrikulation, eksaminer og doktorgrader, er fastsat, at der ved doktorpromotioner skulle erlægges 80 rigsbankdaler sølv, hvoraf tilfaldt de censurerende professorer 40 rigsbankdaler, universitetets rektor 10 rigsbankdaler og pedellerne til lige deling 10 rigsbankdaler. Fordelingen af gebyret til universitetets lærere og andre tjenestemænd er dog ophørt for adskillige år siden, og gebyret tilfalder nu statskassen.

Når man ikke har ment det stemmende med tiden at opretholde dette sportelsystem, må fakultetet finde det i lige så høj grad utidsvarende vedblivende at opretholde et gebyr for antagelsen af en doktorafhandling. Såfremt nemlig gebyret i sin tid er indført dels som vederlag til censorerne for det med bedømmelsen forbundne arbejde, dels som en slags dækning af universitetets administrationsudgifter, må det fremhæves, at et sådant vederlag på 40 kr. jo ikke på nogen måde under nutidens forhold kan anses for en passende betaling for et sådant hverv, men da fakultetets medlemmer som nævnt ikke oppebærer disse vederlag, men anses for at have fået kompensation for sådanne sportler gennem de i tidens løb gennemførte lønningsforbedringer, opretholder man altså, når gebyret stadig erlægges, den fiktion, at gebyret er dækning fra doktorandernes side af statens udgifter til bedømmelse af doktordisputatser. Hvis man ville anlægge den betragtning, at gebyret nu blot skal betragtes som et administrationsgebyr, må det i hvert fald forekomme urimeligt højt, f. eks. sammenlignet med eksamensgebyrerne. Hvis gebyrets opretholdelse skulle ønskes af fiskale grunde, må fakultetet hertil bemærke, at doktorgraden udelukkende bør betragtes som en anerkendelse fra universitetets side for præsteret videnskabeligt arbejde, og dens erhvervelse derfor ikke bør være afhængig af erlæggelse af en høj afgift.

Erhvervelse af doktorgraden er nemlig forbundet med store udgifter. Udarbejdelse af en doktorafhandling tager ofte adskillige år og lader sig kun med store afsavn forene med andet arbejde af lønnet art. Endvidere er det i de fleste tilfælde en stor økonomisk byrde for forfatterne at bekoste deres doktorafhandling trykt, således som det forlanges i henhold til de gældende bestemmelser. Dertil må navnlig frem-

hæves, at de, der erhverver doktorgraden i de fleste tilfælde er ganske unge kandidater, som allerede har haft en lang studietid ved universitetet, uden at de har kunnet fortjene noget og desuden i de første år efter eksamen kun har haft ganske lavt lønnede stillinger som underordnede læger. Af en opgørelse over de læger, som indleverede disputatser i universitetsåret 1937—38, fremgår det, at 24 af dem var under 35 år og kun 9 af dem over 35 år, da de indleverede deres doktorafhandlinger. Af disse 33 var 3 overlæger, 3 ældre praktiserende læger, 11 1ste reservelæger eller i dertil svarende stillinger, 3 2den reservelæger, og 13 kandidater eller assistenter eller ansat i tilsvarende stillinger; deraf fremgår, at langt de fleste doctorer har stillinger med lønning, som enten kun lige akkurat eller knap nok dækker deres leveomkostninger. På den anden side er det en velkendt ting, at universitetet råder over alt for få understøttelser til unge kandidater til videnskabeligt arbejde, ligesom den bevilling, som er opført på universitetets budget som bidrag til trykning af disputatser, er ganske utilstrækkelig.

Som følge af disse forhold mener fakultetet, at der ville være god grund til at afskaffe det gebyr, som for tiden erlægges for antagelse af en disputats, og man henstiller derfor, at dette søges udvirket.

Efter at sagen derefter var blevet forhandlet med de øvrige fakulteter og med universitetets kurator, afgav universitetets rektor under 13. januar 1942 indstilling til ministeriet i overensstemmelse med det lægevidenskabelige fakultets forslag. Herefter blev der udstedt følgende *kgl. anordning af 22. september 1942* om ændring af *kgl. anordning af 13. oktober 1927* om erhvervelse af doktorgraden ved Københavns universitet og af *kgl. anordning af 14. juni 1940* om erhvervelse af doktorgraden ved Aarhus universitet samt om ændring af *anordning af 13. oktober 1927* om erhvervelse af doktorgraden ved Københavns universitet:

§ 12 i *anordning af 13. oktober 1927* om erhvervelse af doktorgraden ved Københavns universitet og § 9 i *anordning af 14. juni 1940* om erhvervelse af doktorgraden ved Aarhus universitet samt om ændring af *anordning af 13. oktober 1927* om erhvervelse af doktorgraden ved Københavns universitet ophæves.

c. Forhøjelse af bevillingen til hjælp til uformuende doktorander til trykning af doktordisputatser.

(j. nr. 217/42).

Under 11. maj 1942 tilskrev universitetets rektor undervisningsministeriet således:

Man skal herved andrage om, at den på finansloven under universitetets konto 13. b. optagne bevilling på 6300 kr. som hjælp til ufor-

muende doktorander til trykning af doktordisputatser på finansloven for 1943—44 må blive forhøjet med 3700 kr. til 10 000 kr. årlig og skal til nærmere motivering heraf anføre følgende:

Den pågældende bevilling blev oprindeligt optaget på finansloven for 1912—13 under kommunitetets budget med et beløb af 3600 kr. På tillægsbevillingsloven for 1918—19 blev bevilget yderligere 2400 kr. som forhøjelse af kontoen for det nævnte finansår. På finansloven for 1920—21 blev bevillingen overflyttet fra kommunitetets til universitetets budget, og på tillægsbevillingsloven for samme finansår blev bevilget yderligere 2400 kr. som forhøjelse af kontoen. På finansloven for 1921—22 blev kontoen forhøjet med 6400 kr. til 10 000 kr. Endelig blev bevillingen på finansloven for 1926—27 nedsat til 9000 kr., på finansloven for 1927—28 til 7000 kr. og på finansloven for 1932—33 til 6300 kr.

Da universitetet i 1911 ansøgte om den pågældende bevilling, havde dette en dobbelt årsag, således som det nærmere fremgår af sagen, som er berettet i universitetets årbog for 1911—12, side 633 ff. Dels var bogtrykkerpriserne i de senere år steget betydeligt, dels — og navnlig — havde konsistorium efter en henstilling fra overbibliotekaren for universitetsbiblioteket (jfr. universitetets årbog for 1910—11, side 205 ff.) forhøjet det antal eksemplarer, som en doktorand skulle aflevere til universitetet uden vederlag, for at biblioteket derved kunne blive i stand til at forøge sine udenlandske bytteforbindelser. Da der derved tilførtes universitetsbiblioteket en betydelig mængde værdifuld udenlandsk videnskabelig litteratur, som ellers kun kunne være erhvervet mod store økonomiske ofre, fandt man det rimeligt, at der blev ydet disputatsernes forfattere en godtgørelse for de eksemplarer, som blev stillet til universitetsbibliotekets rådighed (dengang fastsat til 100 eksemplarer, som udgjorde $\frac{1}{5}$ af det oplag, en disputats sædvanlig trykkes i), og konsistoriums indstilling gik da ud på, at der søgtes bevilget et beløb af 3600 kr. til dækning af $\frac{1}{5}$ af doktorandernes udgift beregnet efter 15 disputatser årlig med en gennemsnitlig trykningsudgift på 1200 kr. pr. disputats. Udfra denne betragtning var det konsistoriums tanke, at alle disputatsforfattere skulle have refunderet $\frac{1}{5}$ af deres trykningsudgift; men ved sagens behandling i rigsdagen blev det ændret derhen, at kun *uformuende* doktorander skulle kunne få del i denne refusion; at det netop blev betragtet som en refusion og ikke som en understøttelse eller et legat fremgår tydeligt af kontoens tekst, som den lød dengang: »*Godtgørelse* for uformuende doktorander for en del af deres påviselige udgifter ved trykning af doktordisputatser«.

Efter at bevillingen var blevet givet, var det muligt af den i de nærmest følgende år at bevilge alle de andragender, som indkom fra uformuende doktorander om støtte til trykning af deres disputatser, således at der kunne tillægges de pågældende i det mindste en femte-

del, under tiden mere af deres påviselige trykningsudgift. Da prisniveauet senere begyndte at stige, blev kontoen, således som det er nævnt ovenfor, forhøjet, og den forhøjelse, som skete på finansloven for 1921—22 fra 3600 kr. til 10 000 kr. årlig, var udelukkende motiveret ved den indtrufne store stigning på disputaternes fremstillingsomkostninger (jfr. rigsdagstidende for 1920—21, tillæg A, sp. 1621—24). Da kontoen blev nedsat i 1926 og 1927 som led i den dengang stedfundne almindelige nedsættelse af de fleste af finanslovens bevillinger, var det dog stadig muligt i den første tid at imødekomme alle berettigede ansøgninger, uagtet antallet af doktorer, som i årene 1912—1921 kun var ca. 14 om året, steg til ca. 21 om året i årene 1922—1931.

Antallet af doktorer er imidlertid i det sidste 10-år steget så stærkt, at det nu er umuligt at bevilge de uformuende doktorer den nævnte refusion af en del af deres trykningsudgift. Antallet af doktorer var i årene 1932—1941 gennemsnitligt 35 årlig, og antallet er stadigt stigende, således var der sidste år 44 nye doktorer. Denne stigning af antallet ledsages af den siden 1937 indtrufne stigning af trykningsudgifterne, således at man nu kan regne med, at denne ligger ca. 45 pct. højere end i 1937. Som følge deraf er det på kontoen opførte beløb 6300 kr. aldeles utilstrækkeligt. I april måned 1941 forelå ansøgninger om støtte fra 27 doktorander, af hvilke det kun var muligt at bevilge de 16 mellem en sjettedel og en syvendedel af deres trykningsudgift; i hvert fald 4 af de øvrige burde have haft understøttelse. I april måned 1942 forelå ansøgninger om støtte fra 36 doktorander, af hvilke det kun var muligt at bevilge de 16 en syvendedel af deres trykningsudgift; i hvert fald 7 af de øvrige burde have haft understøttelse. Eksempelvis kan anføres, at de samlede trykningsudgifter for de 16, som fik understøttelse i 1942 og for de 7 ansøgere, som burde have haft det, hvis der havde været tilstrækkelige midler til understøttelse til også disse 7, udgjorde 72 423 kr., hvorefter der, såfremt disse 23 doktorer skulle have refunderet en femtedel af deres trykningsudgift, således som det ved bevillingens oprettelse var tanken, ville udkræves en bevilling på 14 485 kr. til formålet. Af disse tal ses også, at den gennemsnitlige udgift til en disputats, som i 1912 ved bevillingens oprettelse var anslået til ca. 1200 kr., nu udgør ca. 3300 kr.

De fordyrede leveomkostninger, som den sidste tids forhold har ført med sig, virker tillige meget hæmmende for videnskabelig virksomhed, og universitetet må naturligvis derfor se det som sin opgave af al magt at råde bod på vanskelighederne. I den formindskede udsigt til at opnå i alt fald nogen støtte til udgivelsen af en doktorafhandling ligger en alvorlig trusel, og der findes flere eksempler fra de sidste år på, at unge videnskabsmænd har måttet udsætte publiceringen af en antaget disputats, fordi de var ude af stand til at skaffe midler til dens trykning. Under disse forhold må man anse det for meget ønskeligt,

om bevillingen til uformuende doktorander til godtgørelse af en del af deres påviselige udgifter kunne forhøjes fra 6300 kr. årlig til sin tidligere størrelse 10 000 kr. årlig, således at det i nogen grad kan blive muligt stadig at håndhæve det princip, som ligger til grund for bevillingen jfr. foran; på dette punkt er ingen anden forandring indtrådt siden 1912, end at universitetsbiblioteket nu modtager ca. 120 eksemplarer af hver doktordisputats mod tidligere 100 til sine udenlandske bytteforbindelser. Det sædvanlige oplag af en disputats er nu som tidligere ca. 500 eksemplarer, men fremstillingsomkostningerne er som foran nævnt nu ca. 3 gange større end i 1912.

Herefter blev på finansloven for 1943—44, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg A, sp. 1845—46 universitetets konto 13 b. Hjælp til uformuende doktorander til trykning af doktordisputatser forhøjet fra 6300 kr. til 10 000 kr. årlig.

Efter at denne forhøjelse af kontoen var blevet opført på finanslovsforslaget for 1943—44, indstillede universitetets rektor og kurator under 8. december 1942, at forhøjelsen også kom til at gælde for finansåret 1942—43. Derefter blev kontoen forhøjet som ansøgt også på tillægsbevillingsloven for 1942—43, jfr. rigsdagstidende for 1942—43, tillæg B, sp. 1283—84.